

BIULETYN SAMORZĄDOWY

Gminy Bystra-Sidzina

bezpłatny miesięcznik

www.bystra-sidzina.pl

Nr 9(161) wrzesień 2025, ISSN 2353-3803

nakład 1 000 egz.

W numerze m.in.:

Zawody strzeleckie

Podczas XVII edycji Zawodów Strzeleckich Władz Samorządowych o puchar Starosty Suskiego najlepszym strzelcem zawodów okazał się przedstawiciel Gminy Bystra-Sidzina.

Więcej na str. 10

Spotkanie autorskie

W ostatnim tygodniu wakacji w Filii Gminnej Biblioteki Publicznej w Bystrej Podhalańskiej zorganizowane zostało spotkanie z panią Joanną Jax – cenioną pisarką powieści historycznych i obyczajowych. Autorka spotkała się z czytelnikami, aby opowiedzieć o swojej twórczości, inspiracjach literackich oraz najnowszych publikacjach.

Więcej na str. 13-14

Narodowe Czytanie

Narodowe Czytanie, to coroczna akcja społeczna zainicjowana w 2012 roku przez Prezydenta RP, której celem jest popularyzacja polskiej literatury narodowej poprzez wspólne, publiczne czytanie wybranego dzieła literackiego. W tym roku czytelnicy sięgnęli po dzieła Jana Kochanowskiego. Na terenie gminy Bystra-Sidzina czytanie poezji zorganizowała Gminna Biblioteka Publiczna w Sidzinie wraz z Filią w Bystrej Podhalańskiej.

Więcej na str. 12-13

Dożynki Powiatu Suskiego

7 września 2025 roku mieszkańcy powiatu suskiego oraz okolicznych miejscowości spotkali się w Sidzinie, aby wspólnie świętować zakończenie żniw podczas Dożynek Powiatowych 2025.

Więcej na str. 4

Festiwal Trzech Kultur

Wspólny czas integracji, wymiany doświadczeń, dzielenia się tradycjami, kosztowania regionalnych przysmaków i wspólne muzykowanie... To wszystko podczas Festiwalu Trzech Kultur w naszej partnerskiej Gminie Nędzia.

Więcej na str. 7-8

Informacja Wójta Gminy Bystra-Sidzina o podejmowanych decyzjach w okresie od 28 sierpnia 2025 r. do 25 września 2025 r.

W wyżej wymienionym okresie oprócz zarządzeń w sprawach zmian w budżecie Gminy Bystra-Sidzina na 2025 rok i zmian w planie finansowym Gminy Bystra-Sidzina na 2025 rok, wójt wydał zarządzenia w sprawach:

1. udzielenia kierownikowi GOPS w Bystrej Podhalańskiej pełnomocnictwa do realizacji programu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla JST – edycja 2026,

2. powołania Komisji Kontrolującej Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Bystra-Sidzina w Bystrej Podhalańskiej do przeprowadzenia czynności kontrolnych zgodnie z planem kontroli zarządczej przeprowadzanej w 2025 r. w jednostkach organizacyjnych Gminy Bystra-Sidzina.

W wymienionym okresie wójt zawarł następujące umowy:

1. 3 umowy na dofinansowanie wymiany niskowydajnego i nieekologicznego kotła na paliwa stałe na nowoczesny i ekologiczny kocioł/pompę ciepła, zawarte z osobami fizycznymi;

2. na dofinansowanie budowy przydomowej oczyszczalni ścieków w miejscowości Sidzina, zawarta z osobą fizyczną,

3. trzy umowy na zapewnienie dowożenia i opieki nad dziećmi niepełnosprawnymi do placówek oświatowych, zawarte z opiekunami prawnymi dzieci,

4. na najem lokalu użytkowego o powierzchni 70m² w budynku Przedszkola Publicznego w Bystrej Podhalańskiej do prowadzenia zajęć dla przedszkolaków, zawarta z firmą ROBOTRIK Paweł Sztuczka,

5. na przyłączenie do sieci dystrybucyjnej Tauron

Dystrybucja obiektu: ujęcie, studnia głębinowa na działce nr 114/57 w Bystrej Podhalańskiej, zawarta z Tauron Dystrybucja S.A.,

6. na dostawę sprzętu informatycznego wraz z oprogramowaniem na potrzeby projektu „Cyberbezpieczna Gmina Bystra-Sidzina” realizowanego w ramach Programu Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy Osi Priorytetowej II, zawarta z firmą Storio sp. z o.o.

7. na oddanie w użytkowanie nieruchomości stanowiące działki ewidencyjne położone w Sidzinie, stanowiące grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi potoku „Glinków” oraz potoku „Mała Głaza”, zawarta z PGW Wody Polskie,

8. na pełnienie nadzoru inwestorskiego w trakcie realizacji zadania: Remont dróg gminnych na terenie gminy Bystra-Sidzina w 2025 roku” – etap II, zawarta z Janem Pyką,

9. na wykonanie robót budowlanych w ramach zadania pn.: „Remont dróg gminnych na terenie gminy Bystra-Sidzina w 2025 r.” – etap II, zawarta z KKD Budownictwo Krzysztof Kaczmarczyk,

10. na korzystanie przez uczniów szkół podstawowych z terenu gminy Bystra-Sidzina z zajęć nauki pływania w ramach programu „Już pływam” na basenie w Suchej Beskidzkiej, zawarta z Powiatem Suskim,

11. na przewóz dzieci na basen do Suchej Beskidzkiej w ramach projektu „Już pływam”, zawarta z firmą „Raprtans”. (A.N.)

Relacja z XIII sesji Rady Gminy Bystra-Sidzina.

XIII sesja Rady Gminy Bystra-Sidzina odbyła się w dniu 16 września 2025 r. Podczas obrad Rada Gminy podjęła uchwały w sprawach:

1) zmiany wieloletniej prognozy finansowej Gminy Bystra-Sidzina na lata 2025-2028.

W wieloletniej prognozie finansowej Gminy Bystra-Sidzina dokonano zmian w roku 2025: dochody budżetu zwiększono o kwotę 576 437,67 zł; wydatki budżetu zwiększono o kwotę 257 079,51 zł; deficyt oraz przychody budżetu zmniejszono o kwotę 319 358,16 zł. W roku 2026 wydatki, deficyt oraz przychody budżetu zwiększono o kwotę 3 311 300,00 zł.

Zaktualizowano wskaźniki spłaty zobowiązań z art. 243 ust. 1 ustawy o finansach publicznych w zakresie lat 2026-2028 oraz informacje uzupełniające w latach 2025-2026.

W wykazie przedsięwzięć dokonano zmian:

1) w przedsięwzięciu „Projekt pn. "Realizacja przedsięwzięcia w ramach Klastra Energii Brama Podhala”

zwiększono łączne nakłady finansowe o kwotę 98 354,00 zł. Limit wydatków na realizację zadania w roku 2025 zwiększono o kwotę 107 772,00 zł, a w roku 2026 zmniejszono o kwotę 9 418,00 zł;

2) wprowadzono przedsięwzięcie „Projekt pn. "Głęboka modernizacja energetyczna 2 budynków użyteczności publicznej w gminie Bystra-Sidzina" – zadanie majątkowe realizowane w latach 2024-2026. Łączne nakłady planowane na realizację zadania wynoszą 3 015 587,25 zł, w tym w 2025 r. - 30 500,00 zł oraz w 2026 r. - 2 928 507,25 zł. Limit zobowiązań dla zadania wynosi 2 959 007,25 zł. Jednostką realizującą jest Urząd Gminy;

3) w przedsięwzięciu „Rewitalizacja centrum wsi Bystra Podhalańska w ramach Rządowego Funduszu Polski Ład: Programu Inwestycji Strategicznych” zmniejszono łączne nakłady finansowe o kwotę 181 175,88 zł, limit wydatków na realizację zadania w roku 2025 zmniejszono o kwotę 564 000,00 zł, a w roku 2026 zwiększono o 382 824,12 zł.

2) zmian w budżecie Gminy Bystra-Sidzina na rok 2025.

W podjętej uchwale plan dochodów budżetu Gminy Bystra-Sidzina zwiększono o kwotę 55 705,79 zł. Z tego: w rozdziale „Zadania z zakresu geodezji i kartografii” wprowadzono plan dochodów w § 0690 w kwocie 5 226,80 zł z tytułu zwrotu kosztów w sprawach o rozgraniczenie nieruchomości. W rozdziale „Wpływy z innych opłat stanowiących dochody jednostek samorządu terytorialnego na podstawie ustaw” zwiększono plan dochodów w § 0270 o kwotę 11 988,61 zł z tytułu wpływu z części opłat za zezwolenia na obrót hurtowy napojami alkoholowymi w opakowaniach do 300 ml. W rozdziale „Różne rozliczenia finansowe” zwiększono plan dochodów o kwotę 38 490,38 zł, z tego: wprowadzono plan dochodów w § 0920 w kwocie 87,02 zł z tytułu odsetek od środków z Funduszu Pomocy na wsparcie jednostek samorządu terytorialnego w realizacji dodatkowych zadań oświatowych związanych z kształceniem, wychowaniem i opieką nad dziećmi i uczniami będącymi obywatelami Ukrainy, o których mowa w art. 50 ust. 6a ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Na podstawie pisma nr WF-I.3111.15.4.2025 Wojewody Małopolskiego z dnia 28 sierpnia 2025 r. wprowadzono plan dochodów w § 2030 w kwocie 38 403,36 zł z tytułu zwrotu gminie części wydatków wykonanych w ramach funduszu sołeckiego w 2024 roku.

Plan wydatków budżetu Gminy Bystra-Sidzina zmniejszono o kwotę 263 652,37 zł, z tego: w rozdziale „Gospodarka gruntami i nieruchomościami” zwiększono plan wydatków o kwotę 10 675,00 zł, z tego: zmniejszono plan wydatków bieżących o kwotę 19 825,00 zł na pokrycie kosztów w sprawach o rozgraniczenie nieruchomości, którą przeniesiono do rozdziału „Zadania z zakresu geodezji i kartografii”. Zmiana wynika z konieczności skorygowania dotychczasowego ujęcia wydatków i przeniesienia ich, zgodnie z właściwą klasyfikacją budżetową. Zwiększono plan wydatków majątkowych o kwotę 30 500,00 zł na realizację projektu pn. „Głęboka modernizacja energetyczna 2 budynków użyteczności publicznej w gminie Bystra-Sidzina” w ramach Funduszy Europejskich dla Małopolski 2021-2027. W rozdziale „Zadania z zakresu geodezji i kartografii” zwiększono plan wydatków bieżących o kwotę 19 825,00 zł na pokrycie kosztów w sprawach o rozgraniczenie nieruchomości, którą przeniesiono z rozdziału „Gospodarka gruntami i nieruchomościami”. Zmiana wynika z konieczności skorygowania dotychczasowego ujęcia wydatków i przeniesienia ich, zgodnie z właściwą klasyfikacją budżetową. W rozdziale „Urzędy gmin (miast i miast na prawach powiatu)” zmniejszono wydatki majątkowe o kwotę 564 000,00 zł na realizację zadania „Rewitalizacja centrum wsi Bystra Podhalańska” objętego wsparciem Rządowego Funduszu Polski Ład: Programu Inwestycji

Strategicznych. Środki finansowe zostaną wydatkowane w 2026 roku. W rozdziale „Szkoły podstawowe” zwiększono plan wydatków bieżących o kwotę 87,02 zł na realizację dodatkowych zadań oświatowych związanych z kształceniem, wychowaniem i opieką nad dziećmi i uczniami będącymi obywatelami Ukrainy, o których mowa w art. 50 ust. 6a ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, w ramach odsetek od środków na rachunku bankowym. W rozdziale „Przeciwdziałanie alkoholizmowi” zwiększono plan wydatków bieżących o kwotę 11 998,61 zł na działania mające na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu. W rozdziale „Pozostała działalność” działu 900 „Gospodarka komunalna i ochrona środowiska” zwiększono plan wydatków bieżących o kwotę 107 772,00 zł na realizację projektu pn. „Realizacja przedsięwzięcia w ramach Klastra Energii Brama Podhala” (działania przedinwestycyjne) objętego wsparciem bezzwrotnym z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO). W rozdziale „Domy i ośrodki kultury, świetlice i kluby” zwiększono plan wydatków bieżących o kwotę 50 000,00 zł z przeznaczeniem na zwiększenie dotacji podmiotowej dla Gminnego Ośrodka Kultury, Promocji, Turystyki i Sportu Bystra-Sidzina w Sidzinie. W rozdziale „Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami” zwiększono plan wydatków bieżących o kwotę 100 000,00 zł z przeznaczeniem na prace konserwatorskie przy murowanej kapliczce przydrożnej z figurą Matki Bożej Wspomożycielki Wiernych i płaskorzeźbą Chrystusa Upadającego pod ciężarem krzyża, znajdującej się w Sidzinie, dofinansowane z budżetu województwa małopolskiego w ramach konkursu pn. „Kapliczki Małopolski 2025”.

Przychody budżetu Gminy Bystra-Sidzina z tytułu nadwyżki z lat ubiegłych zmniejszono o 319 358,16 zł.

3) wyrażenia zgody na nieodpłatne nabycie na rzecz Gminy Bystra-Sidzina nieruchomości stanowiącej własność Skarbu Państwa.

Rada Gminy wyraziła zgodę na nieodpłatne nabycie na rzecz Gminy Bystra-Sidzina nieruchomości stanowiącej własność Skarbu Państwa, zajętej pod drogę gminną 440298K Sidzina – Drabowa (Głaza), oznaczonej geodezyjnie jako działka nr 8253/7 o powierzchni 0,1984 ha, obręb Sidzina. Zgodnie z art. 5 ust. 4 ustawy z dnia 10 maja 1990 r. przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych, gminie, na jej wniosek może być przekazane mienie ogólnonarodowe państwowe jeżeli jest ono związane z realizacją jej zadań, w tym przypadku budowy drogi. (A.N.)

Dożynki Powiatu Suskiego 2025

7 września w gminie Bystra-Sidzina odbyły się Dożynki Powiatowe, które rozpoczęły się uroczystym przemarszem od remizy OSP w Sidzinie do kościoła parafialnego pw. św. Mikołaja. Tam odprawiona została Msza święta dziękczynna za tegoroczne plony.

Następnie barwny korowód na czele ze sztandarem Gminy Bystra-Sidzina, udał się na boisko sportowe przy Szkole Podstawowej w Sidzinie, gdzie odbyła się główna część wydarzenia. Przybyłych gości powitał Wójt Gminy Bystra-Sidzina, pan Stanisław Tempka oraz Wicestarosta Powiatu Suskiego, pan Zbigniew Hutniczak. Nie zabrakło tradycyjnego, uroczystego dzielenia chleba, wspólnego obiadu oraz konkursu wieńców dożynkowych.

Fot. B. Dudek

W uroczystościach dożynkowych uczestniczyli mieszkańcy gminy, władarze i przedstawiciele samorządów Powiatu Suskiego, a także posłowie na Sejm – Mariusz Krystian, Władysław Kurowski i Filip Kaczyński, senator Andrzej Pajak oraz radna województwa małopolskiego Danuta Kawa.

W kategorii „wieniec tradycyjny” - pierwsze miejsce otrzymały „Zawojanki”. Na drugim miejscu ex aequo uplasowało się KGW Zembrzyce „Mioduszyna” oraz KGW

„Bystrzanki”. Trzecie miejsce powędrowało do KGW „Wysocanki”. Wyróżnienia otrzymały panie z KGW Budzów oraz KGW Krzeszów.

W kategorii „wieniec współczesny” pierwsze miejsce ex aequo przyznano Stowarzyszeniu „Nasza Skawica” oraz KGW Białka. Drugie miejsce ex aequo wywalczyło KGW Baczyn oraz KGW „Wesołe Gaździny” ze Stryszawy Dolnej. Na trzecim miejscu uplasował się wieniec przygotowany przez mieszkańców roli Czarnowej i Pastwowej z Sidziny.

Podczas uroczystości wręczono również nagrody zasłużonym rolnikom z Powiatu Suskiego. Część artystyczną swoimi występami uświetniła Orkiestra OSP z Bystrej Podhalańskiej, Orkiestra Ochotniczej Straży Pożarnej w Sidzinie, Zespół Regionalny "Holniki", pani Beata Buszka z dziewczynkami uczęszczającymi na zajęcia w świetlicy GOKPTiS, a także na zakończenie wydarzenia - Zespół Muzyczny Bajlando.

Serdecznie dziękujemy za pomoc w organizacji wydarzenia Parafii Sidzina, Ochotniczej Straży Pożarnej w Sidzinie, Komendzie Powiatowej Policji w Suchej Beskidzkiej, Stowarzyszeniu Gospodyń "Sidzinianki", Radzie Rodziców ze Szkoły Podstawowej im. Dzieci Zamojszczyzny w Sidzinie, mieszkańcom roli Czarnowej i Pastwowej z Sidziny, a także Powiatowi Suskiemu. (M. Maj)

Fot. J. Motor

Fot. J. Kociotek

Przyśpiewka dożynkowa:

Przyśpiewać wam chcemy, coście tu przybyli
Nasi mili goście, byście zdrowi byli.
Przyśpiewać wam chcemy, nasi goście mili,
Żebyście się z nami dziś poweselili.

Z całego powiatu gości zjechali
Ładnie się ubrali i pięknie śpiewali.
Piynknie uczesania, co im głowy zdobio.
Niektze fryzjerki tys grosa zarobio.

Cyrwone korole, krasy im dodajo,
Bogate gości, piynknie wyglądajo

Różni zacni goście, dzisiaj tu przybyli,
Dziękujemy za to, że nie pogardzili.

Starostę Powiatu, radzi dziś widzimy,
Mile pozdrowimy i zdrowia życzymy.
I naszego Wójta tys piynknie witomy,
I jego małżonkę, mile pozdrowimy.

Sołtys chociaż nowy, zawsze się wyrobi,
Podotki pozbiyro i butów narobi.
Ksiądz proboszcz warciutko z uśmiechem odprawi,
Przyjdzie na dożynki i z nami się bawi.

Sidzińskie Święto Plonów i wdzięczności dla rolników

Już od XVI wieku rolnik ścinając ostatnią kiść zboża, żegnał pole znakiem krzyża i wracał do domu z wianuszkami z ostatnich kłosów zboża, uroczystość obwieszczając tym samym, że zakończył zbiory. Z czasem wianuszek nazywany plonem zmienił się w wieniec przyozdobiony kwiatami i owocami. Wieniec święcono podczas dziękczynnej Mszy Świętej. Zaszczycił niesienia wieńca przyszedł najlepszej żniwiarce, za którą podążał odświętny korowód żniwiarzy niosących wyczyszczone i przybrane w kwiaty kosy i sierpy. Później była zabawa z tańcami i poczęstunek – w nagrodę za dobrze wykonaną pracę przy żniwach i zebrane plony. Żniwa bowiem były uwieńczeniem wielkiego gospodarskiego trudu, od którego efektów, od ilości i jakości zebranych plonów, zależała ludzka egzystencja. Po uroczystościach wieniec dożynkowy był przechowywany przez zimę, aż nadszedł czas siewu, wtedy wykuszano z niego ziarno i wsypywano do worków z ziarnem siewnym.

Ceremoniom dożynkowym przewodniczą starosta i starościna. Najpierw wnoszone są wieńce dożynkowe wykonane z kłosów zbóż, owoców, warzyw, polnych kwiatów. Potem starosta i starościna wręczają bochen chleba upieczonego z ziarna i mąki pochodzącej z ostatnich zbiorów gospodarzowi dożynek. Następnie składane są symboliczne dary z najnowszych plonów.

Dożynki, to Święto Plonów, obchodzone po zakończeniu żniw jako forma dziękczynienia za zebrane plody ziemi, wdzięczności za ciężką pracę rolnika i wyraz szacunku dla niego. Dożynki mają głębokie korzenie w polskiej tradycji ludowej, łącząc ze sobą bogate obrzędy, festyny i biesiady. Kontynuujemy wielowiekowe tradycje dożynek, według których wyrażamy szacunek dla ciężkiej pracy rolnika i jego codziennych zmagani. Wyrażamy też wdzięczność naszej ziemi, która nas karmi i jest nam domem.

W tym roku Dożynki Powiatowe miały miejsce w Sidzinie. Podziękowania za rolniczy trud oraz życzenia dożynkowe padły z ust Starosty Powiatu, Wójta Gminy Bystra-Sidzina i Prezesa Małopolskiej Izby Rolniczej.

Wszyscy zaproszeni goście usiedli przy pięknie i suto zastawionych stołach w miłej atmosferze spędzili niedzielne popołudnie, za co podziękowania należą się organizatorom, Starostom i mieszkańcom ról Czarnowej i Pastwowej.

Dożynki, to święto plonów i czas podziękowań tym, dzięki którym mamy nasz chleb powszedni i inne niezastąpione, bo swojskie produkty żywnościowe.

Jak co roku z inicjatywy Małopolskiej Izby Rolniczej, podczas dożynek wyróżnionych zostało dziesięciu zasłużonych rolników z naszego powiatu. W tym zaszczytnym gronie znaleźli się także gospodarze z naszej gminy, a byli to młodzi i wyróżniający się rolnicy.

Państwo Anna i Józef Staszczakowie z Sidziny, to młodzi rolnicy, którzy jako kolejne pokolenie w rodzinie, prowadzą własne gospodarstwo rolne. Zarządzane jest ono zgodnie z zasadami prawidłowej gospodarki rolnej z uwzględnieniem dotychczasowych doświadczeń i wprowadzaniem nowoczesnych rozwiązań. Na 7 hektarach ziemi uprawiają około 3 ha zbóż ozimych i jarych, 0,40 ha ziemniaków oraz nie małą ilość warzyw. W oborze hodowane są 2 krowy dojne oraz 6 sztuk młodego bydła w różnym wieku. Poza tym w ciągu roku odchowywanych jest 6 sztuk trzody chlewnej oraz drób, kury nioski i brojlery.

Pan Józef posiada własny park maszynowy niezbędny do prowadzenia tego gospodarstwa. Na podkreślenie zasługuje fakt, że pani Ania z dobrego mleka robi wspaniałe sery: białe i z dodatkami o różnych smakach. Kontynuuje też sidzińską tradycję produkcji charakterystycznego wędzonego sera.

Państwo Maria i Jan Stopkowie z Sidziny prowadzą wielopokoleniowe gospodarstwo rodzinne. Posiadają 6 hektarów własnej ziemi, na której uprawiają 2 ha zbóż, 0,5 ha ziemniaków i warzywa. Pozostałą powierzchnię stanowią dobrze pielęgnowane łąki, dające dobry plon z przeznaczeniem na sianokiszonkę w belach i siano. To jedno z lepiej wyposażonych w sprzęt rolniczy gospodarstw rolnych, dzięki któremu gospodarz często wspomaga rolników prowadzących mniejsze gospodarstwa. W oborze hodowanych jest 6 sztuk bydła, w tym 4 krowy z prychówkiem.

Pani Maria jako jedna z pierwszych rolniczek, realizowała pomysł sprzedaży bezpośredniej mleka i jego przetworów. Do tej pory można u niej zakupić wspaniałe mleko i podstawowe produkty mleczne.

Gratulujemy Państwu, życząc satysfakcji z wykonywanej pracy. A że dożynki, to Święto Plonów, czas podsumowań i refleksji nad wartością pracy rąk ludzkich, podkreślić należy, jak wiele prawdziwej siły i wytrwałości trzeba, by pracować na roli. Szczęść Boże Waszej pracy.

W tegorocznych dożynkach powiatowych jak co roku uczestniczyli delegaci, pracownicy i Prezes Małopolskiej Izby Rolniczej, którzy przygotowali ciekawe stoisko z aktualnymi wydawnictwami, poczęstunkiem, a także służąc informacją dla zainteresowanych tematami rolniczymi.

Niemniej interesującą i barwną wystawę przygotowali członkowie Stowarzyszenia „Tradycja i Natura” w Bystrej-Sidzinie. Prezentowane było malarstwo twórców z Bystrej Podhalańskiej i Sidziny, różne prace własnoręcznie wykonane oraz wydawnictwa TiN. Pięknie stworzone obrazy, prace szydełkowe i inne dzieła prezentowała pani Urszula, Halina, Róża, Janina i pan Władysław. Na podkreślenie zasługuje fakt, że wystawa cieszyła się zainteresowaniem i była licznie odwiedzana. Dziękujemy za przygotowanie i uświetnienie wystawy.

(J. Totoś) Fot. Jan Motor

Festiwal Trzech Kultur – spotkanie gmin partnerskich w Nędzy

W dniu 30 sierpnia delegacja z gminy Bystra-Sidzina wzięła udział w wyjątkowym wydarzeniu kulturalnym – Festiwalu Trzech Kultur w zaprzyjaźnionej miejscowości Nędza. Spotkanie zgromadziło trzy partnerskie gminy: Nędzę, Bystrą-Sidzinę oraz czeskie Velké Hoštice.

Festiwal był nie tylko okazją do wspólnej zabawy, ale przede wszystkim do poznania bogactwa tradycji i integracji międzypokoleniowej. Na scenie pojawiały się zespoły muzyczne i taneczne, odbyły się także prezentacje kulinarne oraz warsztaty przybliżające kulturę poszczególnych regionów.

Gminę Bystra-Sidzina reprezentowali: wójt Stanisław Tempka z małżonką, Dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury, Promocji Turystyki i Sportu Bystra-Sidzina – Teresa Turowska, Stowarzyszenie „Sidzinianki” z Sidziny oraz Orkiestra OSP Bystra Podhalańska. Nasi przedstawiciele wzbogacili program festiwalu, prezentując dorobek artystyczny i muzyczny naszej społeczności.

Stowarzyszenie „Sidzinianki” przygotowało stół pełen regionalnych przysmaków. Wśród nich znalazły się m.in. tradycyjny kołacz, placuszki „rusoki”, chleb prosto z pieca, ciasta domowe, wędliny oraz aromatyczne oscypki i sery. Smakołyki te cieszyły się ogromnym powodzeniem, a degustacja była doskonałą okazją do promocji lokalnych kulinariów i rozmów z mieszkańcami innych gmin.

Program wydarzenia był bogaty i różnorodny. Oprócz

koncertów orkiestr i zespołów ludowych odbyły się także występy taneczne oraz warsztaty promujące lokalną kulturę. Festiwal stał się przestrzenią spotkania pokoleń – od najmłodszych uczestników, którzy mieli okazję poznawać tradycję poprzez zabawę, po starszych mieszkańców, pielęgnujących pamięć o dawnych zwyczajach.

Wspólne świętowanie w Nędzy potwierdziło, że kultura łączy ponad granicami i pokoleniami. Takie inicjatywy są nie tylko formą promocji regionów, ale również budują trwałe więzi przyjaźni i współpracy, które owocują na wielu płaszczyznach życia społecznego. (T.Turowska) Fot. FB Gmina Nędza

Aktywności promujące gminę

Ostatni wakacyjny weekend upłynął w różnego rodzaju rozjazdach, mających na celu prezentowanie naszej gminy na śląskim i pomorskim forum. Stowarzyszenie Gospodyń Sidzinianki oraz Orkiestra OSP z Bystrej Podhalańskiej uczestniczyli w Festiwalu Trzech Kultur, odbywającym się w zaprzyjaźnionej gminie Nędza w powiecie raciborskim. Festiwal odbywał się na terenie rekreacyjnym Aqua Brax w Szymolicach. Było grająco, śpiewająco i smacznie. Grupy z poszczególnych gmin zaprezentowały to, co mają najlepszego, stoły uginały się od przygotowanych potraw regionalnych. Wszyscy mogli razem świętować, poznawać swoje smaki, tradycje i cieszyć się bogactwem trzech kultur. Prócz regionalnych smakołyków, muzyki i wspólnego śpiewania, odbyły się także warsztaty, podczas których każdy mógł spróbować nowych umiejętności – od tworzenia lalek motanek, przez tkactwo, aż po kaletnictwo. To wszystko stworzyło niezwykłą przestrzeń do integracji i rozmów. Sidzinianki zawiozły do Nędzy: chleb ze smalcem i ogórkami, kołoc sidziński, sery, kwaśnicę, zupę cebulową, zupę z kiszonych rydłów, placki z blachy z masłem i twarogiem oraz różnego rodzaju mięsiwa i ciasta. Zastawiony stół sprawiał ogromne wrażenie. Oprócz przygotowanych smakołyków, gospodynie zaprezentowały się na scenie przybliżając zebrany odrobinę naszej kultury. Piękny koncert, w fenomenalnym

wykonaniu Orkiestry OSP z Bystrej Podhalańskiej spotkał się z uznaniem i aplauzem publiczności. Festiwal Trzech Kultur, to spotkanie przyjaciół z gmin: Bystra-Sidzina pod Babią Górą, Nędza na Śląsku i Velke Hostice z Czech. Sobotnie spotkanie trwało do późnych godzin wieczornych, zaś wizytę na Śląsku zakończyła niedzielna Msza św. w Kościele Parafialnym w Nędzy i poczęstunek u księdza proboszcza. Wszyscy uczestnicy są pod wrażeniem życzliwości i gościnności mieszkańców, uczestników imprezy oraz samorządowców Gminy Nędza.

Orkiestra Ochotniczej Straży Pożarnej w Sidzinie w tym samym czasie podróżowała na Pomorze do zaprzyjaźnionej Gminy Kępice, by wziąć udział w tamtejszych dożynkach gminnych. Pomimo trudów podróży wygospodarowano czas, by połączyć przyjemne z pożytecznym. Pierwszy dzień pobytu zaplanowano w Ustce i spędzono go, ku ucieście młodzieży na zwiedzaniu i odpoczynku. Msza święta dożynkowa odbyła się w uroczystej oprawie muzycznej, jak również występ orkiestry był jednym z punktów uroczystości dożynkowych. O wszelaki dobrostan naszych reprezentantów dbali wszyscy, ale w sposób szczególny nasz rodak – pan Zdzisław Maciaszek jak również Burmistrz Gminy Kępice – pani Magdalena Majewska. Serdecznie przyjęci i ugoszczeni muzycy z naszej gminy, bezpiecznie i na czas wrócili do domów, by rozpocząć nowy rok szkolny. Znad morza przywieźli ze sobą wszystkim pozdrowienia i dobre życzenia. (J. Cz.) Fot. FB Sidzinianki, FB Gmina Kępice

**„Człowieka
trzeba
mierzyć miarą
serca”.**
„JP II”

PARAFIA ŚW. MIKOŁAJA W SIDZINIE, OSP SIDZINA,
ORAZ SKANSEN W SIDZINIE MUZEUM KULTURY
LUDOWEJ

ZAPRASZAJĄ
W DNIU 16 PAŹDZIERNIKA
DO KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO
W SIDZINIE

- godz 17.00 Msza Święta
- po mszy świętej procesja z różańcem
do pomnika pod dębem

**Z PIEŚNIAMI I MODLITWĄ DO
ŚWIĘTEGO JANA PAWŁA II**

KGW „Bystrzanki” na Powiatowych Dożynkach w Sidzinie

7 września 2025 r. podczas Dożynek Powiatowych w Sidzinie Koło Gospodyń Wiejskich „Bystrzanki” reprezentowało Gminę Bystra-Sidzina. Na tę okazję przygotowany został tradycyjny wieniec dożynkowy, wykonany z kłosów zbóż, ziół i ozdobiony polnymi kwiatami. Każdy element wieńca powstawał z dużą starannością, aby jak najlepiej wyrazić wdzięczność za tegoroczne plony i nawiązać do dawnych zwyczajów.

Wieniec „Bystrzanek” został zgłoszony do konkursu na

Wieniec Tradycyjny i zdobył zaszczytne II miejsce. Jury doceniło precyzję wykonania, dbałość o szczegóły oraz piękne nawiązanie do lokalnych tradycji.

Udział w dożynkach był także okazją do integracji mieszkańców całego powiatu, wspólnego świętowania i kultywowania dziedzictwa kulturowego regionu. Wyróżnienie zdobyte przez „Bystrzanki” stało się powodem do dumy i radości nie tylko dla koła, ale i dla całej gminy. (Tekst A. Chorąży, Fot. J. Błachut)

Wypoczynek KGW „Bystrzanki” w Sianożętach

Gospodynie z Koła Gospodyń Wiejskich „Bystrzanki” końcem sierpnia br. wybrały się wraz ze swoimi rodzinami na wyjazd do nadmorskiej miejscowości Sianożęty. Uczestnicy wyjazdu spędzili kilka dni w Hotelu Imperiall Resort & MediSpa, gdzie czekał na nich zasłużony wypoczynek, piękne widoki oraz liczne atrakcje.

Wycieczka była okazją nie tylko do relaksu i zwiedzania okolicy, ale także do integracji w gronie sąsiedzko-rodzinnym. Wszyscy wrócili pełni energii i dobrych wspomnień, które na długo pozostaną w pamięci. (tekst: A. Chorąży, fot. J. Błachut)

XVII ZAWODY STRZELECKIE WŁADZ SAMORZĄDOWYCH

Przedstawiciele samorządu Gminy Bystra-Sidzina wzięli udział w siedemnastej edycji Zawodów Strzeleckich Władz Samorządowych o Puchar Starosty Suskiego. Zawody odbyły się w czwartek 11 września 2025 r. na strzelnicy LOK w Suchej Beskidzkiej.

Każdy z uczestników zawodów oddał dziesięć strzałów z pozycji leżącej z karabinka TOZ 14 z otwartymi przyrządami celowniczymi do tarczy umieszczonej w odległości 25 metrów. Suma punktów uzyskana przez zawodników trzyosobowych drużyn stanowiła ostateczny wynik.

W kategorii Rad Gmin, drużyna w składzie: radna Ewa Kulka, radny Marcin Błachut oraz radny Damian Pelcel wywalczyła trzecie miejsce.

Oprócz wyróżnień drużynowych, gratulacje odebrali również najlepsi strzelcy zawodów, którym wśród panów okazał się pan Marcin Błachut. Gratulujemy!

Na zakończenie zawodów pamiątkowe puchary, ufundowane przez Starostwo Powiatowe w Suchej Beskidzkiej, wręczył starosta Józef Bałos. (A.N.) Fot. M. Błachut

Europejski Dzień Sportu Szkolnego

Dzieci z Przedszkola Publicznego w Bystrej Podhalańskiej wzięły udział w obchodach Europejskiego Dnia Sportu Szkolnego 2025, który w tym roku odbywał się pod hasłem „Siła współpracy”. To wyjątkowe wydarzenie stało się okazją do wspólnej zabawy i aktywności ruchowej, która zbliża dzieci, nauczycieli i całą społeczność.

Przedszkole Publiczne w Bystrej Podhalańskiej zorganizowało święto sportu we współpracy z Ochotniczą Strażą Pożarną, dzięki której dzieci mogły nie tylko spróbować swoich sił w zabawach sportowych, ale także poznać tajniki pracy strażaka i zasady bezpieczeństwa.

Był to dzień pełen radości, ruchu i integracji – prawdziwe święto aktywności i współpracy! (Z. Jałocha) Fot. PP w Bystrej Podhalańskiej

Dzień Przedszkolaka

20 września obchodzony jest Ogólnopolski Dzień Przedszkolaka. W ramach obchodów tego święta w Przedszkolu Publicznym w Bystrej Podhalańskiej, dzieci uczestniczyły w grach i konkursach, tańcach oraz zabawach integracyjnych. Był to czas radości, wspólnej zabawy i uśmiechu. Każdy przedszkolak otrzymał drobny upominek i pamiątkowy dyplom. Ten wyjątkowy dzień przypominał nam wszystkim, jak ważne jest dzieciństwo – pełne radości, przyjaźni i odkrywania świata. (Z. Jałocha) Fot. PP w Bystrej Podhalańskiej

Dzień Przedszkolaka w Przedszkolu Publicznym w Sidzinie

20 września - to ważny dla wszystkich Przedszkolaków w całej Polsce dzień, bowiem obchodzony jest wówczas Dzień Przedszkolaka. Przedszkolaki z Sidziny już 18 września rozpoczęły swoje świętowanie. Odwiedził ich iluzjonista - pan Paweł Szreter, który dzięki swoim umiejętnościom zabrał dzieci do świata iluzji, magii, humoru i dobrej zabawy. Magiczne sztuczki wywołały na twarzach przedszkolnej publiczności zaciekawienie i zachwyt.

W znany tylko magikowi sposób pojawiały się i znikwały przedmioty, kolorowe chusty, parasolki, bukieciki

kwiatów itp. Dzieci dzielnie towarzyszyły magikowi, będąc asystentami w magicznych sztuczkach. Głośne brawa były wyrazem uznania, dla niecodziennego gościa.

Nie zabrakło również w tym dniu dobrej zabawy oraz czegoś słodkiego - puszysta wata cukrowa dodała wszystkim energii do dalszej zabawy. Dzieci otrzymały prezenty niespodzianki, które wywołały szerokie uśmiechy na ich twarzach i sprawiły, że ten dzień stał się jeszcze bardziej wyjątkowy. Wiele radości przyniosły wspólne tańce i śpiewy, bo to właśnie one tworzą niezapomniane wspomnienia. (H. Jaromin). Fot. PP w Sidzinie

Dzień Kropki w Przedszkolu Publicznym w Sidzinie

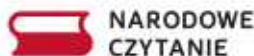
Dzień Kropki, obchodzony 15 września, to święto kreatywności, podczas którego przedszkolaki tworzą prace plastyczne oraz bawią się w zabawy tematyczne z kropką w roli głównej. Tego dnia, dzieci przyszły do przedszkola

ubrane w kolorowe stroje w kropki, a cały ten dzień pełen był kreatywnych zabaw i niespodzianek. Przedszkolaki odkrywały swoje talenty, tworzyły prace plastyczne, brały udział w zabawach ruchowych i muzycznych – oczywiście wszystko w kropkowym stylu. To wyjątkowe święto przypomina nam, że każdy ma w sobie coś wyjątkowego i warto wierzyć w swoje możliwości. Dziękujemy wszystkim za wspaniałą zabawę i zaangażowanie! Było kolorowo, „kropkowo” i radośnie. (H. Jaromin). Fot. PP w Sidzinie

Narodowe Czytanie Jana Kochanowskiego w Gminnej Bibliotece Publicznej w Sidzinie i w Filii w Bystrej Podhalańskiej

*„A jeśli komu droga otwarta do nieba,
Tym, co służą ojczyźnie.”*

Ten fragment „Pieśni o cnocie” nie tylko zachęca do troski o dobro wspólne, ale także podkreśla, jak ważne są wartości, które łączą ludzi w każdej epoce.

5 i 6 września w Gminnych Bibliotekach Publicznych w Sidzinie i w Bystrej Podhalańskiej odbyło się wyjątkowe wydarzenie w ramach ogólnopolskiej akcji Narodowe Czytanie. Tegoroczna edycja poświęcona została twórczości Jana Kochanowskiego, jednego z najwybitniejszych poetów

epoki renesansu i ojca literatury polskiej.

Spotkania rozpoczęły się krótkimi wprowadzeniami bibliotekarek, które przypomniały historię akcji oraz znaczenie dzieł Kochanowskiego w kulturze narodowej. Następnie zgromadzeni goście mieli okazję wysłuchać fragmentów „Fraszek”, „Pieśni” oraz poruszających „Trenów”, czytanych przez przedstawicieli władz gminnych, Związku Podhalan z Sidziny oraz sołtysa wsi z Sidziny, nauczycieli i uczniów ze Szkoły Podstawowej w Bystrej Podhalańskiej, dyrekcję wraz z nauczycielami z Przedszkola Publicznego w Bystrej Podhalańskiej oraz pracownika Świetlicy Środowiskowej z Bystrej Podhalańskiej. Wspólne czytanie utworów stało się nie tylko lekcją literatury, lecz także okazją do zadumy nad uniwersalnymi wartościami, które poeta zawarł w swojej twórczości.

Organizatorzy podkreślają, że celem akcji jest nie tylko popularyzowanie czytelnictwa, ale także budowanie wspólnoty wokół słowa pisanego i klasyki literatury polskiej. Jak zaznaczyli uczestnicy, spotkanie w bibliotece było doskonałą okazją do tego, by zatrzymać się na chwilę i wsłuchać w ponadczasowe strofy poety.

Na zakończenie każdy z obecnych otrzymał pamiątkową pieczęć Narodowego Czytania w egzemplarzu dzieł Kochanowskiego. W ten sposób Gminna Biblioteka Publiczna w Sidzinie i Filia w Bystrej Podhalańskiej włączyła się w ogólnopolską akcję, która co roku łączy tysiące czytelników w całej Polsce.

Na finał 14 edycji Narodowego Czytania zaproszenie do wspólnego czytania przyjęli w Gminnej Bibliotece Publicznej w Sidzinie: wójt Gminy Bystra-Sidzina pan Stanisław Tempka, Związek Podhalan oddział w Sidzinie wraz z panią Prezes Barbarą Powalacz, sołtys wsi Sidzina - pan Stanisław Talapka oraz pani dyrektor bibliotek pani Małgorzata Wiertelczyk. Cała akcja Narodowego Czytania miała miejsce w pięknej scenerii - Skansenie w Sidzinie - Muzeum Kultury Ludowej.

W Bystrej Podhalańskiej utwory Jana Kochanowskiego czytali: wójt Gminy Bystra-Sidzina, pan Stanisław Tempka, podinspektor ds. obsługi Rady Gminy i promocji pani Anna Nieużytek, inspektor do spraw świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego pani Agnieszka Ferdynus, nauczyciele i uczniowie Szkoły Podstawowej im. św. Jana Kantego w Bystrej Podhalańskiej - pani Anna Balcer-Kierszkowska, pani Urszula Stopiak, pani Monika Kowalczyk-Drobna, pani Izabela Targosz, pani Dominika Siepak, pani Krystyna Zych, uczniowie klas: 5a, 5b, 7a, 7b oraz klasy 8b, dyrektor Przedszkola Publicznego w Bystrej Podhalańskiej pani Anna Kozłowska i nauczyciel

przedszkolny pani Dominika Szczurek, wychowawca Świetlicy Środowiskowej z Bystrej Podhalańskiej - pani Lucyna Marfiak oraz bibliotekarka pani Elżbieta Wójtowicz. Cała akcja Narodowego Czytania była

organizowana przy współpracy z Biblioteką Szkolną ze Szkoły Podstawowej im. św. Jana Kantego w Bystrej Podhalańskiej i Świetlicą Środowiskową z Bystrej Podhalańskiej.

Dziękujemy wszystkim, którzy przyczynili się do organizacji tego wydarzenia, a przede wszystkim Wam - Drodzy Państwo, za obecność, oraz osobom, którzy z uwagą i wzruszeniem wsłuchiwali się w teksty Jana Kochanowskiego.

To święto literatury pokazuje, że klasyka wciąż jest żywa i potrafi łączyć pokolenia. (E.W.) (M.W.) Fot. GBP

Spotkanie z Joanną Jax – wieczór literackich emocji w bibliotece

W środowy wieczór 27 sierpnia w Filii Gminnej Biblioteki Publicznej w Bystrej Podhalańskiej przy współpracy z biblioteką szkolną ze Szkoły Podstawowej im. św. Jana Kantego w Bystrej Podhalańskiej i Świetlicy

Środowiskowej z Bystrej Podhalańskiej, goszczono wyjątkową postać polskiej literatury współczesnej - Joannę Jax, autorkę licznych powieści historycznych i obyczajowych, które od lat podbijają serca czytelników w całym kraju. Spotkanie zgromadziło najwierniejszych miłośników jej twórczości, którzy z zapartym tchem słuchali opowieści pisarki o kulisach pracy nad książkami, inspiracjach i historii, która wciąż kryje wiele tajemnic.

Gdy pisarka pojawiła się w sali, przywitano ją gromkimi brawami. Uśmiechnięta i skromna, od razu nawiązała z publicznością ciepły kontakt. W rozmowie opowiadała o tym, jak rodzą się jej książki - od pierwszej iskry inspiracji, przez żmudne poszukiwania materiałów źródłowych, aż po długie godziny spędzone przy biurku. Podkreślała, że dla niej historia to nie tylko daty i fakty, ale przede wszystkim ludzie i emocje, które - choć zakorzenione w przeszłości - są wciąż aktualne.

- „Staram się, by moi bohaterowie byli prawdziwi, by ich wybory i dramaty poruszały czytelników tak, jak mnie poruszają, kiedy o nich piszę” - mówiła, a w sali zapadła cisza, jakby nikt nie chciał uronić ani jednego słowa.

Publiczność chętnie zadawała pytania - jedni pytali o ulubionych bohaterów, inni o to, jak trudno jest łączyć fikcję literacką z faktami historycznymi. Nie zabrakło też wątków osobistych: jak autorka radzi sobie z kryzysami

twórczymi, co daje jej najwięcej satysfakcji, a także czy ma swoje rytuały pisarskie. Odpowiedzi Joanny Jax były szczerze, nierzadko okraszone humorem, co wywoływało uśmiechy i ożywione reakcje słuchaczy.

Po oficjalnej części spotkania nadszedł czas na autografy i krótkie rozmowy indywidualne. Każdy chciał choć przez chwilę porozmawiać z autorką, zadać dodatkowe pytanie czy podzielić się refleksją na temat przeczytanej książki.

Wieczór zakończył się później, niż planowano, ale nikt nie miał poczucia straty czasu. Wręcz przeciwnie – uczestnicy wychodzili z biblioteki z uśmiechem, z książką pod pachą i poczuciem, że spotkali osobę, która dzięki swoim powieściom potrafi budować mosty między historią, a teraźniejszością.

Spotkanie dofinansowano ze środków Instytutu Książki pochodzących z dotacji celowej Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. (E.Wójtowicz)Fot. GBP

Tadeusz Uczniak

KONIEC WOJNY ALE NIE KONIEC KRZYWD W GMINIE BYSTRA

W czwartek 18 stycznia 1945 roku Niemcy opuścili placówki graniczne w Sidzinie na roli Trzopowej i na Bińkówce, zabierając ze sobą ludzi z końmi, a „wstąpiwszy” na plebanie zarekwirowali 2 barany, około 30 kur, uprzęż na 2 konie, 2 fury siana i koniczyny, złoty zegarek, również ks. wikariuszowi Świstkowi zabrali zegarek zaś ks. proboszczowi Pyclikowi ściągnęli buty z nóg.

Wojna się u nas skończyła, okupant opuścił naszą gminę, ale koszmar nie ustał. W miejsce okupanta pojawili się rabusie i różnego formatu bandyci, którzy rabowali, zabierając to co ludzie uchronili przed okupantem. W nocy były strzelaniny i panował strach. Uczciwi mieszkańcy bardzo przeżywali ten koszmar, tym bardziej, że w tych bandach uczestniczyli miejscowi, w tym wielu niedawno uważających się za partyzantów.

29 stycznia 1945 r. około godz. 12 drogą od Toporzyska wkroczyli do Bystrej i do Sidziny żołnierze „zwycięskiej armii radzieckiej”. Tu część przenocowała na plebanii i w następnym dniu, jedni udali się w stronę Bystrej, a inni na Orawę. Swoją obecność zaznaczyli nakazem dostarczenia 6 krów i kilku metrów ziemniaków.

W niedzielę 4 lutego 1945 roku opuścił nasz teren radziecki Oddział Partyzancki „Wybuch” z bandą swoich miejscowych zwolenników, ale jeszcze w nocy zdążyli obrabować niektórych mieszkańców Sidziny, np. Majowi od Lipy zrabowali maszynę do pisania.

Sowieci narzucili na mieszkańców gminy swoje obowiązki. 16 marca 1945 roku, w dzień śmierci ks. proboszcza Franciszka Pyclika, przemocą zabrali

pięknego młodego konia z plebańskiego gospodarstwa, zostawiając „starą szkapę”. W obronie konia stanął parafianin Franciszek Łabaz, który pobiegł do Franciszka Nieużytki „Górnika”, aby zawiadomić o tym bezprawiu dowódcę radzieckiego. Niewiele brakowało, a zostałby zastrzelony. Proboszcz podejrzewał, że transakcja została dokonana za namową kogoś ze wsi.

27 kwietnia 1945 roku zostali aresztowani przez wojsko radzieckie: Leśniak, Bryś, Maj (Bundaś) i Maj (od Lipy). Prawdopodobnie zostali oni wydani przez kogoś z pokrzywdzonych w „nieprzemyślanym” ataku na niemiecki samochód w dniu 25 stycznia 1945 roku. Z końcem maja 1945 roku „oswobodziciele” odchodząc, zabrali z pobliskich pól siano i koniczynę zaś z pola plebańskiego zabrali wszystko siano od cmentarza, a za „poradą” jednego z Sidzinian (K. L. „od Lipy”) zabrali też 4 fury koniczyny z pól na Bińkówce.

Do grabieżców obcych dołączyli również miejscowi. 1 lutego 1945 roku został okradziony kościół w Sidzinie. Złodziej wszedł oknem koło ołtarza św. Mikołaja na ambonę i do zakrystii, skąd zabrał monstrancję, 2 kielichy oraz wota. Monstrancję rozbierał na kawałki i sprzedawał na Orawie. 14 marca 1945 r. został złapany i osądzony na półtora roku więzienia w Wiśniczu. Wnet jednak dzięki amnestii wyszedł na wolność. Po wyjściu z więzienia wyjechał na Dolny Śląsk i tam nadal uprawiał złodziejski proceder. Po ustatkowaniu się, 18 listopada 1956 roku zawarł związek małżeński z Hildegardą Czapłą z Żabna.

Nocne rabunki miały miejsce również w Bystrej, gdzie złodzieje ukradli kilka koni i bydło z obór. Ludzie zaczęli

się bać ludzi, dom przestał być azylem nie tylko dla wędrowca.

W maju i czerwcu 1945 roku rozpoczęły się zmasowane wyjazdy na „Ziemie Odzyskane”. Z Sidziny wyjechało 67 rodzin tj. około 230 osób. Z samej Wielkiej Polany wyjechało około 100 osób. Wielu wyjechało również mieszkańców Bystrej. Dzięki wyjazdom kilku osobom udało się uniknąć sąsiedzkich samosądów za „grzechy wojenne”. Dziś już ich potomkowie zapomnieli o swoich korzeniach. Wielu kości spoczęło w ziemi im obcej wskutek jeszcze trwających walk na tak zwanych „Ziemiach Odzyskanych lub Zachodnich.”

Ofiary porachunków z władzą ludową:

Bachul Mieczysław ps. „Chryciak”, syn Stanisława i Ludwiku Kulak, ur. 29 marca 1929 r. w Osielcu. Od września 1946 r. był żołnierzem Oddziału „Huragan”. 10 listopada 1946 r. brał udział w akcji na funkcjonariusza MO Józefa Ziembę z Jordanowa, któremu zabrał pistolet. Aresztowany 14 listopada 1946 r. wyrokiem Wojskowego Sądu Rejonowy z 4 lutego 1947 r., został uznany za chorego i uniewinniony. Ponownie został aresztowany 1 września 1947 r i oskarżony o napad na Jana Siepaka w Bystrej. 12 listopada 1947 r. został skazany przez Wojskowy Sąd Rejonowy na 6 lat więzienia. Zmarł w 1975 r. W 1990 r. pośmiertnie został uhonorowany wraz z całą rodziną tytułem Sprawiedliwy Wśród Narodów Świata za pomoc Żydom w czasie okupacji niemieckiej. [Źródło: LC (Bystra), t. 3., s. 47, nr 5; Z. Kalinowski, Ryngraf z gałązkami jedliny. Słownik biograficzny podziemia niepodległościowego w Beskidzie Makowskim 1945-1956. Oficyna wydawnicza Mirek Andrzej Mirecki 2021;

Lipka Władysław Ignacy ps. „Pikolo”, syn Józefa i Anieli Przybyś, ur. 29 czerwca 1926 r. w Sidzinie nr domu 477. Pracował we młynie Kojas w Bystrej. W 1944 r. przez 6 miesięcy pracował przymusowo w Baudienście, skąd uciekł do Oddziału AK „Chełm” Boruty. Od stycznia 1946 r. był żołnierzem Oddziału „Błyskawica” i brał udział w różnych akcjach. Następnie należał do Oddziału „Huragan”. Ujawnił się 24 lutego 1947 r., zdał pistolet i granat. 20 kwietnia 1947 r. w Zubrzycy Górnej brał udział w akcji na współpracownika okupacyjnych władz słowackich w czasie wojny. Następnie został włączony w pierwszą grupę Jana Sałapatka ps. „Orzeł”. Aresztowany 20 września 1947 r. został skazany przez Wojskowy Sąd Rejonowy 28 lutego 1948 r. na 15 lat więzienia. Zmarł 16 stycznia 1949 r. w więzieniu NKWD w Goleniowie. [Źródło: LN (Sidzina), t. 11, s. 180, nr 31; Z. Kalinowski, Ryngraf z gałązkami jedliny. Słownik biograficzny podziemia niepodległościowego w Beskidzie Makowskim 1945-1956. Oficyna wydawnicza Mirek Andrzej Mirecki 2021; <https://listawyklych.pl/katalog/lipka-wladyslaw-2/> (dostęp 17.08.2024)].

Plekaniec Władysław, syn Tomasza i Marianny Tanistra, ur. 19 grudnia 1908 r. w Sidzinie nr d. 575. Ożenił się 27 września 1933 r. z Magdaleną Stefanią Brozig, córką

Karoliny Brozig, ur. 1 kwietnia 1905 r. w Sidzinie. W księgach parafialnych jest notatka, że 21 września 1946 r. został zastrzelony na Wielkiej Polanie przy swoim domu przez UB. Nie znane są jednak powody jego zastrzelenia. [Źródło: LN (Sidzina), t. 11, s. 55, nr 76; LC (Sidzina), t. 5, s. 24, nr 26; LF (Sidzina), t. 2, nr d. 512 i 575].

Połomska Aniela, żona leśniczego Jana Połomskiego, córka Michała i Katarzyny Kubaszewskich, ur. w 1884 r. w Marcówce. Mieszkali w Sidzinie, gdzie urodziły się im dwie córki. W maju 1945 r. została zabrana do Centralnego Obozu Pracy w Jaworznie i tam zmarła 27 sierpnia 1945 r. [Źródło: LN (Sidzina), t. 11, s. 129, nr 66 i s. 149, nr 51; LF (Sidzina), t. 2, nr d. 418].

Powalacz Stanisław, syn Jana i Rozalii Kulka, ur. 22 grudnia 1888 r. w Sidzinie nr d. 382. Ożenił się 6 lutego 1912 r. z Wiktorią Staszczak, c. Michała i Anny Malik, ur. 23 stycznia 1891 r. w Sidzinie nr d. 500. Został zabity za rzekomą współpracę z okupantem ośmioma strzałami przy własnym domu wieczorem 20 stycznia 1945 r. przez miejscowych partyzantów. W czasie wojny był sołtysiem. [Źródło: LN (Sidzina), t. 10, s. 56, nr 58; LM (Sidzina), t. 5, s. 96, nr 4; LF (Sidzina), t. 2, nr d. 386].

Traczyk Józef, syn Franciszka i Marianny Peliwo, ur. 22 stycznia 1923 r. w Bystrej nr domu 177. Był żołnierzem o ps. „Długi” Oddziału AK „Chełm”, a następnie Oddziału „Bunt” dowodzonego przez Stanisława Kościelniaka. 20 maja 1946 r. wstąpił do Oddziału „Błyskawica”. Został zastrzelony 24/25 czerwca 1946 r. w czasie ucieczki z aresztu Powiatowego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego w Myślenicach. [Źródło: LN (Bystra), t. 5, s. 184, nr 8; <https://listawyklych.pl/katalog/traczyk-jozef/> (dostęp 17.08.2024)].

Wirtel Franciszek, syn Ludwika i Wiktorii Halak ur. 3 września 1909 r. w Bystrej nr d. 124. Ożenił się 23 maja 1937 r. z Emilią Faix, córką Karola i Marii Schmidt, ur. 28 marca 1907 r. w Bystrej. Do konspiracji wciągnął go szwagier mjr Franciszek Faix, u którego składał przysięgę i otrzymał pseudonim „Górka”. Po wojnie wyjechał do Katowic

Władzy nowego okupanta podporządkowane było nawet zawieranie małżeństw z cudzoziemcami powracającymi z obozów koncentracyjnych i jenieckich.

w poszukiwaniu pracy. Mieszkał na ul. Mikołowskiej, gdzie 18 października 1950 r. został aresztowany przez UB. Przez kilka lat bez wyroku przebywał w areszcie, gdzie był torturowany za działalność w AK i antykomunistyczną. Tam też został zamordowany przez funkcjonariuszy UB. [Źródło: LN (Bystra), t. 5, s. 115, nr 34; LC (Bystra), t. 4, s. 2, nr 10].

JEŃCY OBOZÓW RADZIECKICH

Do radzieckich obozów dla jeńców wojennych, dostali się:

Z Bystrej Podhalańskiej:

Giza Władysław, syn Stanisława i Franciszki Giza, ur. 25 kwietnia 1914 r. w Bystrej Podhalańskiej nr domu 225. Po wybuchu działań wojennych we wrześniu 1939 r. wyznaczony przez sołtysa do odwiezienia geodetów, którzy na terenie gromady Bystra dokonywali komasacji gruntów. W 1940 r. przysłał korespondencję z ziem wschodnich okupowanych przez Sowieców (prawdopodobnie z woj. tarnopolskiego). Później ślad po nim zaginął, zaś podejmowane przez rodzinę próby poszukiwania za pośrednictwem PCK nie przyniosły rezultatu. Postanowieniem Sądu Powiatowego w Suchej z 30 listopada 1962 r. uznany za zmarłego 9 maja 1946 r. [Źródło: LN (Bystra), t. 5, s. 142, nr 26; Oddziałowe Archiwum IPN w Krakowie IPN K4 11/41, Akta w sprawie o uznanie za zmarłego dot. Władysław Giza].

Z Sidziny:

Stramek Stanisław, syn Błażeja i Marianny Wieczorek, ur. 25 maja 1904 r. w Sidzinie nr d. 114. Ożenił się 19 kwietnia 1932 r. z Rozalią Kostka nr d. 315. We wrześniu 1939 roku zgłosił się do jednostki wojskowej do Wadowic. Podczas wycofywania się wojska na wschód został aresztowany 19 września 1939 r. i 4 października 1939 r. osadzony w obozie NKWD Równe - Lwów. Starania rodziny o uwolnienie go z obozu, spowodowały, że w ramach wymiany jeńców wojennych w czerwcu 1941 r. został zwolniony i powrócił do Sidziny. Ocalał, bo nie był oficerem. Jego żona Rozalia zginęła w katastrofie kolejowej w Barwałdzie w dniu 24 listopada 1944 roku. [Źródło: LN (Sidzina), t. 11, s. 16, nr 26]. Pozostawiła pięcioro dzieci: 12 - letniego Józefa, 9 - letniego Jana, 8 - letniego Stanisława, 6 - letniego Franciszka i 2 - letnią Marię Józefę. [Źródło: LN (Sidzina), t. 11, s. 10, nr 26; LC (Sidzina), t. 5, s. 76, nr 11; Tadeusz Uczniak, *Straty i krzywdy wojenne (1939-1945) mieszkańców Gminy Bystra Sidzina, Bystra Podhalańska 2017*, s. 72].

Jan Kulka („Tadys”) – kupiec, urodził się 14 czerwca 1900 r. we Wróblowicach k. Wieliczki i był synem Doroty Kulki ur. w Sidzinie nr d. 32. 28 sierpnia 1926 r. ożenił się

z Marią córką Marcina Strugały (kupca) i Marii Przybyłek, ur. 2 września 1909 r. w Rychwałdzie w Czechach, zamieszkała w Sidzinie nr d. 585. Ślub odbył się w Sallaumines we Francji. Brał udział w kampanii wrześniowej, został wzięty do niewoli przez wojska radzieckie i jako jeńiec wojenny przebywał w kilku obozach, w warunkach uwłaczających ludzkiej godności. W wyniku usilnych starań rodziny, w ramach wymiany jeńców wojennych, został uwolniony w 1941 roku i powrócił do Sidziny. [Źródło: LM (Sidzina), t. 5, s. 95; LF (Sidzina), t. 1, nr d. 32, t. 2, nr d. 585]. W katastrofie kolejowej jaka miała miejsce 24 listopada 1944 r. w Barwałdzie zginęła jego żona. Pozostawiła go z czwórką dzieci: 12 - letnią Stanisławą; 10 - letnim Aleksandrem, 8 - letnią Józefą i 3 - letnią Janiną. Po śmierci żony, ożenił się po raz drugi z Rozalią Rapacz, córką Walentego i Anny Leśniak, ur. 13 czerwca 1921 r. w Lubniu. Ślub odbył się w Sidzinie 7 października 1945 r. Jan zmarł w Sidzinie 25 stycznia 1965 r. [Źródło: LC (Sidzina), t. 5, s. 72, nr 6; LM (Sidzina), t. 5, s. 175, nr 1; LF (Sidzina), t. 1, nr d. 32, t. 2, nr d. 585, t. 3, nr d. 585].

W RAMACH PROWADZONEJ PODZIEMNEJ WALKI Z NOWĄ WŁADZĄ PO WOJNIE ZGINĘLI:

1. **Górniewicz Henryk**, syn Józefa, ur. 16 lutego 1922 r. w Myślenicach. W czasie okupacji był członkiem AK i funkcjonariuszem MO na posterunku w Bystrej. Poległ 24 lipca 1946 r. w Osielcu, z rąk bojówki „Błyskawicy” – NSZ. [Źródło: B. Brzeziński, L. Chrzanowski, R. Halaba, *Polegli w walce o władzę ludową. Materiały i zestawienia*, Warszawa 1970, s. 162].

2. **Tempka Władysław**, syn Stanisława i Bronisławy Jaskółka, ur. 13 lutego 1920 r. w Sidzinie nr d. 359. Wg. ksiąg parafialnych w czasie wojny był pięć i pół roku na przymusowych robotach w Niemczech. Po wojnie 19 sierpnia 1945 r. ożenił się w miejscowości Dobrzec koło Kalisza z Heleną Duży, ur. 25 listopada 1919 r. w Noskowie. Był członkiem PPS i funkcjonariuszem MO. Został zastrzelony 24 października 1948 r. w Kaliszu, w walce z członkiem nieustalonej bojówki reakcyjnego podziemia. [Źródło: LN, t. 11, s. 130, nr 7; LF, t. 2, nr d. 359; B. Brzeziński, L. Chrzanowski, R. Halaba, *Polegli w walce o władzę ludową. Materiały i zestawienia statystyczne*, Warszawa 1970, s. 411].

3. **Ziembła Józef**, syn Jakuba, ur. 10 marca 1919 r. w Jasienicy, pow. Myślenice, członek PPR, komendant posterunku MO w Bystrej. Poległ 12 lipca 1947 r. w Skawie, pow. Myślenice, z rąk nieustalonej bojówki reakcyjnego podziemia. [Źródło: B. Brzeziński, L. Chrzanowski, R. Halaba, *Polegli w walce o władzę ludową. Materiały i zestawienia*, Warszawa 1970, s. 455].